

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3236,Wystawa-Z-Archiwum-X-Departamentu-Slawno-1129-maja-2009.htm>

08.05.2026, 11:43

Wystawa „Z Archiwum X Departamentu” – Sławno, 11-29 maja 2009

11.05.2009

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Szczecinie zaprasza od 11 maja 2009 r. na wystawę „Z Archiwum X Departamentu”.

Wystawa prezentuje historię powstania i działalności X Departamentu MBP. Jednostka ta utworzona w październiku 1948 r. (formalnie od lutego 1949 r.), działała najpierw jako grupa specjalna, od marca 1950 r. - jako Biuro Specjalne, a od grudnia 1951 r. - jako departament. Otrzymała zadanie „oczyszczenia” szeregów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej z agentów, prowokatorów oraz członków zdefiniowanego niedawno tzw. odchylenia prawicowo-nacjonalistycznego. Funkcjonariusze X Departamentu: Różański, Fejgin, Światło, Piasecki, Michalak, Dusza i inni, dopuścili się szczególnych, nawet jak na „zwyczaje” panujące w MBP, okrucieństw, zarówno w X Pawilonie w więzieniu na Rakowieckiej, jak i we własnym, pozostającym poza jakimikolwiek strukturami, tajnym więzieniu w Miedzeszynie (tzw. willa „Spacer”). Przez pryzmat spraw, jakimi się X Departament zajmował wystawa pokazuje zarówno „korzenie” zbrodniczej idei, z której on „wyrósł” - procesy moskiewskie lat 30., a następnie pokazowe „spektakle” na Węgrzech, w Czechosłowacji, Rumunii, Bułgarii - jak i pewne aspekty dziejów formacji komunistycznej w Polsce. Jej agenturalne powiązania w wywiadem sowieckim (poprzez osoby Włodzimierza Lechowicza i Alfreda Jaroszewicza), problem demoralizacji i okrucieństw partyzantów GL-AL (poprzez sprawę Grzegorza Korczyńskiego), a także kwestię zwalczania podziemia niepodległościowego lat wojny (poprzez historię Bogusława Hrynkiewicza). Ukazuje wreszcie instrumentalny stosunek władz partyjnych do zbrodni już popełnionych i właśnie popełnianych, dowolnie sankcjonowanych lub potępianych, w zależności od doraźnych celów politycznych.

Wystawa została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Warszawie.

Ekspozycję można oglądać w dniach 11-29 maja 2009 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie, przy ul. Rapackiego 16a.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Z ARCHIWUM X

(Departamentu)

wystawa

